

karaktera ma koje vrste. A Turci su posle presekli i samu tu pomisao, "pomogli" da crkva postane i ostane narodna.

Duboko je crkva delovala svojim pravoslavljem; a mnogo se ukotvila u civilni život naroda i svojom prisnom vezom kroz pravo. Nemanja je prekinuo sa latinskim i bogumilskim pravcem, rešio se konačno za pravoslavlje i Vizantiju. Sv. Sava je uveo pravni red Vizantije u svoju crkvu i pojačao Nemanjino opredeljenje celom strukturom hijerarhijskom i dogmatsko-pravnom. Po vizantijskom shvatanju, vladar je dužan da se u prvom redu, i u praksi i u zakonodavstvu, drži propisa Sv. pisma, a van toga i ostalih pravnih propisa. U srpski narod ušli su zakoni preko crkvenih zakona, i to kako crkveni tako i građanski propisi. "Očevidno je kako su zakoni, građanski isto tako i crkveni, smatrani kao sastavni deo vere i njenih uredaba..." (St. Novaković). Služeći se svojom autonomijom pod Turcima, nastavljajući i u pravu svoj prisni odnos prema narodu, svetosavska crkva uticala je neposredno na mnoge pravne građanske odnose kroz crkveno suđenje i putem ustanove izbornog suda, pri čemu joj kao osnova službe Sintagma Vlastareva i Dušanov zakon. Ovo se pravo (pored ostatka običajnog slovenskog) sačuvalo kroz kaluđerske prepise zakonodavstva, živo upotrebljavano u knežini sve do Ustanka, pa i do samog uvođenja građanskog zakonika u Srbiji (Prota Mateja se služi Krmčijom). Ravanički prepis Dušanovog zakonodavstva svedoči o tome da je tradicija vizantijskog prava uhvatila dubok koren u srpskoj crkvi i da ta crkva teži da od zbornika vizantijskog prava i od Dušanovog zakonika napravi jedan novi zbornik prilagođen prilikama XVII veka (Solovjev). Ta zbirka imala je zadaću da posluži narodnim i izbornim sudovima kao pravnička zbirka. Čuvajući neke odredbe koje nisu odgovarale prilikama, pokazivala je ta zbirka tendenciju da "vrši i političku ulogu, da oživi u doba turskog robovanja uspomene na sjaj Dušanova carstva, tradiciju hrišćanskog zakonodavstva i pravoslavno-srpske kulture".

Pred XIX vek izašlo je Srpstvo sa održanim pravoslavljem i živom crkvom.

Zadužbine su bile tu:

Da vi znate naše manastire,